

Příčiny požárů v domácnosti a v přírodě, typy požárů, požární prevence

V rámci pravidelného cyklu článků věnovaných problematice ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí pro střední školy přinášíme sedmé téma zaměřené na pojem požární prevenci a možné příčiny požárů, které mohou učitelé využít jako vhodnou doplňkovou pomůcku při přípravě a realizaci výuky.

Požární prevence v té nejprimitivnější podobě vznikala již v době, kdy člověk začal pro své potřeby využívat oheň. V dnešní vyspělé společnosti je požární prevence podstatně sofistikovanější. Vychází ze základního principu, že **každý je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířat, majetek a životní prostředí**. K naplnění tohoto záměru je vytvořena soustava práv a povinností fyzických a právnických osob. V zájmu ochrany lidského života a zdraví a ochrany majetku je stát povinen vytvářet přiměřené podmínky a kontrolovat jejich plnění.

Požární prevence je systém složený z mnoha oblastí, které se vzájemně doplňují. Patří mezi ně stavební prevence, kontrolní činnost, zjišťování příčin vzniku požárů a preventivně výchovná činnost. Celý tento systém má za cíl maximálně zamezit vzniku požáru.

Povinnosti veřejné správy, právnických osob, podnikajících fyzických osob a fyzických osob jsou stanoveny v zákoně č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, a ostatních předpisech vydaných na jeho základě nebo jiných předpisech upravujících povinnosti na úseku požární ochrany. Účinná ochrana životů, zdraví a majetku před požáry je výsledkem spolupůsobení celé řady faktorů. K těm základním patří stanovení a plnění úkolů a opatření v oblasti prevence vzniku požárů a připravenost k provádění hasebních a záchranných prací při hašení požárů.

Každý z nás by měl být přiměřeně svému věku a schopnostem připraven na možnost vzniku požáru. Záchrana života, zdraví a rozsah škod na majetku a životním prostředí často závisí na tom, jak rychle a správně zareagujeme.

Příčiny požárů je možno rozdělit do několika kategorií. Mezi nejčastější příčiny vzniku požáru patří nedbalost, neopatrnost nebo technické závady. Značnou část požárů tedy způsobí sami lidé.

Příčiny požárů v domácnosti

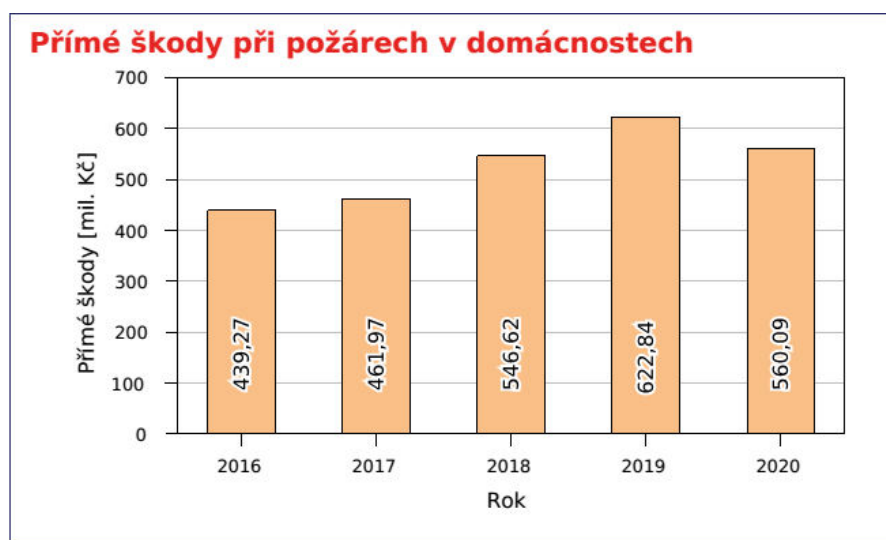
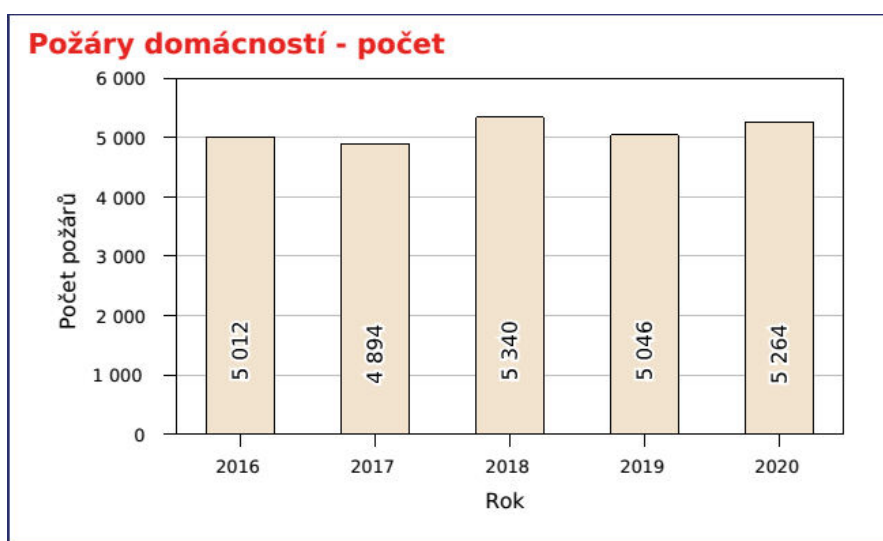
V domácnostech dochází velmi často k požáru v důsledku lidské nedbalosti, porušováním požárně bezpečnostních předpisů a nesprávnou manipulací s otevřeným ohněm. Častým zdrojem bývá neopatrnost při vaření v podobě zapomenutého jídla na sporáku nebo nesprávného hašení vzníceného oleje. Mějme na paměti, že **hořící olej na pánvi či jiné tuky nesmíme hasit vodou**, abychom se nepopálili nebo neopařili. Vodní kapka, která se ponoří do vroucího tuku, zvětší rázem objem svých par až 1700krát, tzv. exploduje a rozstříkne hořící tuk do celého prostoru. Pokud se nám vznítí olej či potraviny, musíme zamezit přístupu vzduchu k ohni tím, že je zakryjeme např. pokličkou, pečícím plechem nebo vyždímaným mokřým hadrem a oheň tak udusíme. Nezapomeneme vypnout sporák.

Opatrnosti je třeba dbát i při používání otevřeného ohně v podobě svíček, adventních svícnů a aromalamp. Dalším nebezpečím je nedbalost při kouření, kdy požár způsobí odhozený nedopalek

nebo vysypaný popelník do odpadkového koše a kouření v posteli nebo v křesle s následným usnutím. **Otevřený oheň nenecháme nikdy bez dozoru!**

Technické závady elektrorozvodů, přetěžování elektrických zásuvek, elektrických spotřebičů nebo nesprávná manipulace s nimi, jsou další časté příčiny vzniku požáru v domácnosti. Požár může způsobit jakýkoliv elektrický spotřebič, který je pod napětím (lednička, pračka, rychlovarná konvice, televize, rádio, počítač, vysavač, žehlička, kulma, lampa apod.). **V případě vzniku požáru elektrického spotřebiče jej nikdy nehasme vodou!** Jednou z příčin vysokého počtu úmrtí při požárech je neopatrnost lidí při vytápění svých domovů. Při provozu topidel nebývají často dodržována stanovená bezpečnostní pravidla nebo je zanedbaná údržba topidel a kouřovodů. Hasiči tak během topné sezóny vyjíždí každý týden k požárům komínů, střech, topidel a nevhodně uskladněného paliva.

Pro zabezpečení domácnosti proti požáru je vhodné mít doma nainstalované **autonomní hlásiče požáru** a dále **vhodný a funkční přenosný hasicí přístroj**. Existují také detekční zařízení, která vás upozorní na únik zemního plynu nebo oxidu uhelnatého.

Obr. 1 a 2 zdroj: Statistická ročenka HZS ČR

Příčiny požárů v přírodě

Za požárem v přírodě stojí vždy jeden ze dvou viníků - člověk nebo příroda. V prvním případě se jedná o úmyslné zapálení, nedbalost při zacházení s ohněm, nebo používání techniky. Ve druhém případě o zásah bleskem nebo samovznícení.

Při **rozdělávání ohně v přírodě**, je potřeba dodržovat několik důležitých zásad. V první řadě pamatujme, že **v lese lze rozdělávat oheň jen na vyhrazených místech a kouření je zde zcela zakázáno!** Při rozdělávání ohně je dále potřeba dodržet další povinnosti např. vzdálenost **nejméně 50 m od okraje lesa** a v dostatečné vzdálenosti od budov a všech dalších hořlavých věcí (stoh, suché listí, kořeny stromů, větve apod.). Nutné je mít zajištěné hasivo, nenechávat oheň bez dozoru a vždy ho důkladně uhasit. Za silného větru nebo v období extrémního sucha v přírodě oheň vůbec nerozdělávejme. V období zvýšeného nebezpečí požárů může hejtman kraje vyhláškou rozdělávání ohňů zcela zakázat.

Vypalování trávy je zakázáno zákonem o požární ochraně, zákonem o ochraně přírody a krajiny a dále zákonem o ochraně ovzduší. Za porušení zákona hrozí viníkovi pokuta. Povinnost ohlášení **pálení biologických odpadů** mají ze zákona o požární ochraně (zákon č. 133/1985 Sb.) pouze podnikající fyzické a právnické osoby. Občané tuto povinnost nemají, ale je dobré nahlásit tuto činnost HZS příslušného kraje, a to jednoduše vyplněním příslušného formuláře na webových stránkách. Dále je třeba mít na místě pálení mobilní telefon a jednoduché hasební prostředky (lopatu, písek, kbelík s vodou apod.).

Bohužel jsou však požáry stále naší každodenní realitou, se kterou si musí hasiči poradit. Jejich základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací.

Krátká názorná videa z dílny filmového studia Institutu ochrany obyvatelstva:

Co dělat, když vzplane olej na pánvičce:

<http://www.youtube.com/watch?v=Mzn1AK6WGMo&feature=youtu.be>

Adventní věnec, který bude bezpečný:

https://www.youtube.com/watch?v=IW35myGHGO4&feature=emb_logo

Co dělat při požáru v domě:

<http://www.youtube.com/watch?v=Phoa53puOmA>

Za Vaši zpětnou vazbu budeme velmi rádi. Prosím neváhejte se na nás obrátit, odpovíme na Vaše případné dotazy či připomínky.

Autor: kpt. Mgr. Lenka Basáková

Oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje

www.hzscr.cz

Foto: HZS Pk, Nedbalost – vznícení oleje na pánvi

